

OHJEKORTTI

Sapuska, safka, pöperö ja murkina... Ruoka, juoma, syöminen ja juominen ovat tuttuja arjen asioita, jotka herättävät keskustelua monenlaisessa seurassa. Makuasioista ei kannata kiistellä, mutta maut, ruokaperinteet, ruoka-aineet ja reseptit herättelevät muistoja ja aisteja.

Ruokaloruja ja syömäpuheita -keskustelukorteissa on loruja, runoja, kysymyksiä ja ajatuksia keskustelu- ja muistelutuokioiden pohjaksi. Kortit kannustavat myös omien kysymysten ja loruttelujen keksimiseen tai vaikkapa ruoka-aiheisten sanontojen muisteluun.

1. Viikko vierii...

Maanantaina makkarat tehtiin.
Tiistaina tikut vuolttiin.
Keskiviikkona keitot keitettiin.
Torstaina tupaan kannettiin.
Perjantaina perheelle annettiin.
Lauantaina liemi latkittiin.
Sunnuntaina suu pyyhittiin.
(Kansanloru)

Mitä et syö maanantaisin, suuhusi laita sunnuntaisin?
Mikä on arkiruokaa? Mitä syödään viikonloppuisin?

Millainen ruokaloru syntyisi sinun viikostasi kansanlorun mallin mukaan?

2. Lapsuuden ruokamuistot

Pata, piirakka
oranssi appelsiini,
äidin lihapulla
vai muu muisto sulla?

Mikä oli tavallista kotiruokaa, kun olit lapsi?

Mikä on paras ruokamuistosi lapsuudesta?

3. Pullakansaa

Leivon, leivon leiposia,
simasia, suolasia,
herrain herkkuruokasia...
(Kansanloru)

Joulu tai vappu, häät tai syntymäpäivät... Monia juhlia ja juhlapyyhiä juhlistetaan pullilla, kakuilla ja muilla leivonnaisilla. Millaisia leivonnaisia liittyy erilaisiin juhlapäiviin? Miten eri leivonnaiset sopivat niihin liittyviin juhliin? Miksi niitä tarjotaan? Mitä leivonnaiset kertovat juhlapäivistä? Tunnetko leivonnaisten tarinat ja historiaa?

Millainen tarina voisi olla jonkin leivonnaisen taustalla? Keksi syntytarina pullalle tai tortulle!

4. Mustikoita, mansikoita

Hus, sika, metsään!
Mitä sika metsässä?
Tuomahan marjoja
punaisella pussilla,
sinisellä silkillä,
koriolla kontilla...
(Kanteletar)

Mitkä ovat lempimarjojasi? Miksi?
Poimitko marjoja? Oletko ansainnut rahaa marjanpoiminnalla?
Mitä punaisia marjoja löytyy lorun punaisesta pussista?
Mitä sinisiä marjoja tuodaan sinisellä silkillä?
Mitä marjoja kerätään koriaan konttiin?

5. Kurkistus eväskoriin

Huilitauko kannonnokassa,
kuuma kaakao termospullossa,
eväsrepun kätköistä
voipaperikäärön rapinaa...

Onko sinulla makoisia muistoja retkieväistä?

Mitä pakkaisit mukaan eväsretkelle tai piknikille?

6. Puurot ja vellit sekaisin

Elli keitti vellii
omalla kapustallansa,
omist' ohrajauhoistansa.
(Kansanloru)

Puurot ja vellit ovat perinneruokaa parhaimmillaan. Mistä jauhoista
syntyy paras puuro?

Millaisia muistoja sinulla on puuroista ja velleistä?

Syötkö marjapuuroa? Mitä nimeä käytät vatkatusta marjapuurosta?

7. Mämmiä ja karjalanpiirakoita?

Kun matkustaa ympäri maailmaa,
Venäjällä borssia ja blinejä saa,
Italiassa pastaa, Espanjassa paellaa,
Amerikassa ahmaistaan hampurilainen,
Kiinassa kauhotaan keittoa puikoilla...

Eri mailla ja kulttuureilla on omat ruokaperinteensä ja -tapansa. Kun
esitellään suomalaisia erikoisuuksia, mainitaan usein tumma mämmi.

Mitä itse tarjoaisit muualta tuleville vieraille?

Mitkä ruuat edustavat mielestäsi parhaiten kotimaasi ruokakulttuuria?

8. Tarjoilija, tuokaa vesikannu!

Oletko tulisten ja mausteisten ruokien ystävä?

Mikä on tulisinta ruokaa, mitä olet maistanut?

Pidätkö väkevästä makeisista? Turkinpippureista tai salmiakkipommeista?

9. Kahvihetkiä

Kaadetaan itselle, tarjotaan vieraille, aamulla, päivällä ja hyväunisilla illalla, kahvi tuo tauon, piristää ja lämmittää, vaan mitä tekee kylmä kahvi?

Millaisesta kupista juot kahvisi?

Mikä tai kuka on paras seuralainen kahvikupposelle?

10. Sitruuna

On keltainen kuin...

Maistuu...

Sitä voi käyttää...

Missä voi haistaa sitruunan tuoksun? Millaisen tuoksun?

11. Monen konstin ruokasooda

Ruokasooda kohottaa,
ruokasooda puhdistaa,

mihin voi käyttää
soodaa valkeaa?

12. Säilöttyjä ja säilykkeitä

Suolakurkkuja, sieniä,
punajuuria ja pikkelssiä.
Omenat mehuksi,
raparperit hilloksi –

Soseutatko, säilötkö?
Syötkö itse tehtyjä tai valmiita säilykkeitä?

Makea mansikka, oman omenapuun omena...

Millaisen kesän maun säilöisit purkkiin talvipäivän pöytään?

13. Nokkosenpoimintaa

Ryöpättynä, kuivattuna,
rautaisana ravintona,
monen vaivan rohtona...

Nokkonen polttelee iholla, mutta oletko syönyt nokkosia?

Millä muilla nimillä tunnet nokkosen?

14. Reikiä ja hometta

Rakkaalla juustolla on monta nimeä ja muotoa. Millaisia?

Syötkö juustoa? Haiseeko juusto – vai tuoksuuko?

Oletko tehnyt juustoa?

Mitä juustojen kanssa syödään?

Mihin ruokiin juustoa laitetaan?

15. Marketissa ja torilla

Tee mielikuvitusmatka markettiin tai lähikauppaan!
Vaihdatko kuulumisia tutun myyjän tai tuttavien kanssa? Otatko värikkään
ostoskorin vai kolisevat kärryt? Mitä poimit hyllystä? Luetko tuoteselosteet,
maistatko maistiaisia?

Mikä marketeissa on hyvää?
Mitä muuttaisit tai parantaisit valikoimissa tai palveluissa?

Millainen olisi kiertokävely torilla?
Mitä keräisit kassiisi? Tapaisitko tuttaviamme, joisitko torikahvit? Veisikö pullan
lautaselta pullea pulu vai liitävä lokki?

Syntyisikö näistä mielikuvitusmatkoista pieni tarina, runo tai lauseenpätkä?

16. Luovaa kokkausta

”Kaapissa ei ole mitään”,
voivottelee yksi nälissään.
Toinen kerää tähteet keoksi,
pyöräyttää pian pyttipannuksi.

Toiset ovat mestarikokkeja loihtimaan aterian ruoantähteistä.

Miten sinä hyödyntäisit tähderuoan?

Millaisen nimen antaisit omalle kolmen tähden tähderuokareseptillesi?

17. Viimeinen, muttei vähäisin

Kirpeää kiisseliä kipossa,
hedelmälohkoja hienoja,
suklaata vai suolaista?

Jätätkö tilaa jälkiruoalle?

Pidätkö makeista jälkiruoista? Mitä syöt mieluiten aterian päätteeksi?

6. Puurot ja vellit sekaisin

Elli keitti vellii
omalla kapustallansa,
omist’ ohrajauhoistansa.
(Kansanloru)

Puurot ja vellit ovat perinneruokaa parhaimmillaan. Mistä jauhoista
syntyy paras puuro?

Millaisia muistoja sinulla on puuroista ja velleistä?

Syötkö marjapuuroa? Mitä nimeä käytät vatkatusta marjapuurosta?

18. Joulupöydässä

Joulu on taas, joulu on taas, kattilat täynnä puuroo...

Joulu on muutakin kuin puurojuhla.

Vietätkö joulua? Mitä kattaisit joulupöytään?

Tuleeko mieleesi joululauluja, joissa mainitaan syöminen,
juominen tai jouluiset herkut?

19. Voi kun vielä sais...

Oletko jäänyt kaipaamaan jotakin ruokaa, jota ei enää usein syödä?

Onko mieleesi jäänyt jokin syötävä tai ruoanvalmistuksessa käytettävä tuote, jota ei enää valmisteta tai löydy kaupoista?

20. Salaiset reseptit?

Laitatko laatikkoon lanttua tai porkkanoita, piilotatko pannukakkuun sokeria, suolaa ja voita?

Kerro paras ruokareseptisi!

Mistä olet saanut parhaat ruokareseptisi, kokkausneuvot ja keittiöniksit? Onko sinulla perheessä, suvussa tai ystävien kesken kulkeneita ruokareseptejä?

Tiedätkö tai oletko kuullut tarinoita pitkäikäisistä taikinanjuurista?